

KIS-CZELL ÉS VIDÉKE

KÖZERDEKÜ FÜGGETLEN UJSÁG.

Megjelen minden vasárnap.

Jellege: „Küzdelem az igazsáért!”

Előfizetési ár:

Egy évre 4 frt. | Negyedévre . . . 1 frt. — kr.
Fél évre 2 „ | Egyos. szám ára — „ 10 „
Szerkesztővel értekezhetni: szerdán, csütörtökön és pénteken.

Felolós szerkesztő:

HUSS GYULA.

Szerkesztőség és kiadóhivatal:

Kis-Czell, Gyarmati-tér 76. szám Ide intésendők a lap esel-
lemi és anyagi részét illető minden küldemények. Névtelen
levelek figyelembe nem vétetnek.

A szőlők rekonstrukciója.

Országszerte bevégződött a szüret s a miniszterium hivatalos jelentései sz. rint az ideai termés jónak mondható. Gazdaságilag óriási jelentősége van a szüretnek hazánkban. Az ország az idén nagy mennyiségű bort produkált és visz a piacra.

Pár év előtt a filoxera pusztítása oly rohamosan terjedt, hogy nem is igen lehetett a védekezésre gondolni. Csak kevés szőlős gazda gondolt idejében a székének gezésre.

A szőlő soha se volt nálunk általános, rentabilis gazdasági ág, s az elpusztult szőlők rekonstrukciójára se igen gondoltak a gazdák. A szőlőföldből szántóföld lett s hozama tetemesen kisebb összeget képviselt. Az amerikai alapon való új ültetés költséges voltánál fogva nem lett népszerű, mert akik megpróbálták nem sokra mentek vele.

Ily módon a hegyi szőlők nálunk luxus dolgokká váltak, a szőlőterületeket kivágták és parkot telepítettek rájuk, a régi présházak helyére díszes villák épültek s a hegy nyaraló teleppé vált, hol volt árnyék, kényelem, játszóterek stb. — csak éppen szőlő nem termett. A paraszt szőlője pedig — kukorica, krumpi földé vált s a pincze veremmel formálódott.

Ekkor divatba jött a homoki szőlők

létesítése. A szőlősgazdák fejcsoválva nézték az újítást s várták a mások sikereit. Ugyan miféle bor teremhet a homokon? kérdezték a gazdák s azzal érvelték, hogy sok helyen még a hegyeken se termelt igazi jó bor.

Igy azután jó ideig közönnnyel viseltetett a szőlősgazda a homokszőlők iránt, belenyugodott a veszteségbe, mert hiszen terem buza elég, ha alacsony is az ára. A homoki szőlők telepítésével alaposan el is késtünk.

Ámde elkövetkezett az az idő, mikor a buza ára nagyon leszállott s a mezőgazdaság hő ama rendkívül csökkent; az állattenyésztés is csak csekély hasznot hozott s csak ekkor jufoit a gazda eszebe a szőlő, mely a homoktalajon is szép jövődelmet hozott.

Néhány kiváló, előrelátó gazda nem is gondolkozott sokat. Beátta, hogy a szőlőtermelés sokkal jövedelmezőbb még a homoktalajon is a gabonatermesztésnél. A bor ninc alávetve annyira a tőzsde árfolyamainak, a börziánerek manőverezéseinek, mint a gabona. Alkalmos homokterületen csak hamar megkezdődött a munka országszerte. Nagy része volt ebben a kormányzatnak is, mely nem igen kimélt áldozatot, hogy a gazdák előtt ennek a művelési ágának minél több hivatást szerezzen.

Ezek a szőlők most már teremnek is s el lehet mondani, hogy az ország jó bortermésének legnagyobb részét ezek adták.

Mégis aránylag nagyon kevés vidéken folyik a homokszőlő gazdálkodás. A nép még nem jött rá, hogy értéktelen homokterületeit szőlővel ültesse be. Legtöbbnek nincs rá költsége, de hiányzik szakértelme is. Pedig az egész országot bejárták a szakitanitók.

Azonkívül a nép irtózik minden újítástól s a csapások megrendítették bizodalmat.

A szőlős gazdának valóságos huzrot kell folytatni a szőlő különféle ellenségeivel. A filoxera már csak a hegyi szőlőkben ellenség, de a peronospora, a gyökérgyökérpenész és a lisztharman már a homoki szőlőkön is nagy csapás, melyekkel szemben a védekezés igen nehéz. Másfelől az olasz borok beözönlése, de főleg a gyártott borok a szőlőművelést majdnem lehetetlenné tették; a költségesen előállított természetes borokat lekonzurálta a borsgyártás. Midő pedig a hatóságok a borsgyárosok ellen razziait rendeztek, annak sem lett kellő eredménye, hanem az, hogy a borsfogyasztás nagyon megcsappant.

Ily körülmények között nem is számíthatunk a bortermelés nagy fellendülésére. A nép biztatásra szorul, kecségetető példák kellenének neki, hogy tegye a szőlőt gaz-

TÁRCZA.

A k.-czelli zsidó hitközség multja.

Irta: K. J.

Kicsiny, de lelkes csapat munkás és eredményekben gazdag életet akartam a feladástól megóvni, midőn a jelzett község 25 éves történetét a „A kis-czelli zsidó hitközség története 1895-ig” címmel 144 oldalra terjedő munkában megírtam. E munka tartalmával kívánom a t. olvasó közönséget rövid, jellemző vonásokban megismertetni.

A XIX. század elején Kis-Czell lakossága mindössze 1000 körül volt, a legelső zsidó lakos Pick Zsigmond volt, ki 1841-ben telepedett le. A második állandóan letelepedett hitfelénk dr. Freund Benedek orvos lett, ki 1847-ben költözött be Simonyból. Őt követte dr. Joachim jónövű és köztisztviselőben álló orvos. Gyermekének nevelője: Helfl I. ki Kossuth egykori palatinusa volt.

A 60-as években már nagyobb arányban történtek a letelepülések. Hítsorsosaink foglalkozásra nézve többnyire kereskedők voltak és nagy mértékben hozzájárultak a város anyagi jólétének előmozdításához. Az iparosok száma aránylag kevés volt, mivel — mint mindenütt — ugy itt is hitfeleinket hajlamuk és tehetségük inkább a kereskedelem felé vonzotta, másrészt mivel a kézműipar terén a város már letelepülésük előtt a fejlődés megfelelő fokán állott.

1870-től, vagyis azon időponttól kezdve, midőn önálló testületté szervezkedtek, bezárólag 1895-ig a hitk. tagok száma évről-évre növekedett, úgy hogy a helyi hitközség 1895-ben a hozzátartozó Ság és Dömölk fiókközségek lakóival együtt 78 családot számlált.

Hitfeleink legnagyobb része a magasabb adófizetők sorába tartozott, ami kitűnik a városi levéltárban levő régibb adókövetési lajstromokból. A város lakossága mindig méltányolta törekvésüket, zavartalan egyetértésben éltek egymással, sőt az érdemesebbeket különböző tisztségekre is emelték időnkint.

A kis-czelli zsidók 1870-ig Simonyi, régi konzervatív jellegű hitközség kebelébe tartoztak. Azonban az anya- és fiókközség között idővel jelentékeny nézeteltérések merültek föl, mert meggyőződésüket nem tudták az anyaközség konzervatív, elavult jellegével és a kor követelményeinek meg nem felelő institutióval összeegyeztetni, beállott tehát 1870-ben a szakadás.

Kis-Czell már geográfai fekvésénél fogva is alkalmasabb volt, hogy a hitélet központjává legyen, mert a hitközség adminisztrációját nagyon megkönnyítette, mivel a zsidó hitközségek nem rendelkeztek és nem rendelkeznek még maig sem az autonóm jogkörrel, mint más törvényesen bevett vallásfeleletek, hogy a tagsági díjak és egyéb a hitllettel járó fizetési kötelekségek mulasztás esetén, valamint a vallás-életen belül előforduló egyenetlenségeket elsimítsa. Tehát percs

ügyeik elintézésében politikai hatósághoz kellett fordulniok mely szintén helyben székel, mivel a vitás kérdések, akár magánjellegűek, akár közérdekűek is voltak azok, már nem vitettk a papiszék elé, mint hajdan, mikor az állam még nem vonta meg tőlük a korlátlan ítélkedési jogot.

A helyi zsidóság 1870. február 28-án tartotta alakuló közgyűlését, melyen az alapszabálytervezet pontról-pontra elfogadtatván, még ugyanazon év március 9-én a megyei hatóság által jóváhagyatott.

A hitközség legjobbjai voltak azok, kik a leüntz év alatt a testület élén állottak, hogy a közérdek szolgálatába szedődjék, az leghatásosabban és tehetségük szerint előmozdítsák, fényes példát mutatva a jövő nemzedéknek, hogy ügyezetet és buzgóság által mennyi szépet és nemeset alkothat az ember aránylag rövid idő alatt.

A közbizalom a főbb tisztségek betöltésénél mindig a legérdemesebbek felé fordult, kik a közügyekben tanúsított fáradsáhtalan tevékenységük által jelentékeny hírnévre tettek szert, úgy hogy adminisztráció tekintetében Kis-Czell huzamos ideig a vasmegyei zsidóság központja volt. Innen intézték a VIII. izr. közs.-kerület ügyeit, végezték el ügyes-bajos dolgait.

Cselekvésüket higgadt megfontolás s gyors kivétel jellemezte még akkor is, hi nagyobb anyagi áldozatokról volt szór, vagy bizonyultabb kérdések kerültek napirendre.

Ahogy:an érvényesíteni tudták tekintélyo-

daságban előkelőbb helyre, ne sajnálják tőle a költséget és fáradságot.

Am a jó példa még mindig ritka, a körülmények nem kedvezőek, a példaadók küzdelmei nem biztatók.

Pedig mennyi alkalmas homokterület hever parlagon.

Hálás munkát végez az, ki a népet felvilágosítja a szőlőtermelés előnyeiről.

De azért minden lel arra mutat, hogy a szőlőtermelés — hála Istennek — nagy lendületet vesz s a szüretnek már a közel jövőben is nagy gazdasági jelentősége lesz s nem lesz aféle közönséges naptári terminus

— I. —

Az erkölcs morálja.

Kis-Czell, 1899. okt. 26.

Az emberi halandóság misztikus mezében szomorú tények konstataciódnak a közelgő huszadik századnak mindjobban elfajuló erkölcsi morálja. Az elszomorító kategóriák sorából közülünk néhányat, mely egy legújabb hivatalos miniszteri jelentésben áll.

Közismert állapot az, hogy nálunk az öngyilkosságok száma napról napra nő, de csak kevesen vannak, akiknek fogalmuk van arról, hogy a haladásnak ezen árnyregiójában mennyre vagyunk. A miniszteri jelentés szerint Magyarországon 1881—1887 ig évenként átlag 1348; 1892—1895-ig átlag 2052, 1897-ben 2880 és 1898-ban 3031 öngyilkosági eset volt. Az esetek szaporodása, melyekbe az öngyilkossági kísérletek nem foglalvák, szinte megdöbbentő s a körülmények, melyek közt a végzetes cselekményeket végrehajtják mind erősebben mutatják az erkölcsi elavulást és az epikurizmus uralmának pusztító hatását.

Egy másik nagyon jelentékeny és társadalmilag szomorú dolog az elválások szaporodása. Száz évvel ezelőtt Magyarországon nagyon ritka volt az elvált férfi vagy nő, de nagyon ritka volt még harmincz évvel ezelőtt is, főleg a középosztály körében. Ma pedig úgy megszapordtak, hogy immár alig keltenek föltűnést s csak az van hátra, hogy a mételey, mely a fel-

ket befelé, ép oly mértékben szereztek maguknak tisztelgetet kifelé, midőn az egyesületet a hatóságoknál, más idegen testületeknél képviselni s érdekeit jogtalan támadásoktól megóvni kellett. E téren oly erkölcsi eszközökkel és messze terjedő összeköttetésekkel rendelkeztek, hogy becsületére válhatott volna bármely nagyobb hitközségnek.

A humanizmus terén szintén lépést tartottak a korrall. Bárminy nemesebb eszmé felkarolásáról volt szó, szóval tettel igyekeztek az ügynek propagandát csinálni. Ez emberbaráti intézmények egész sorát találjuk, melyeknek a helyi hitközség pártoló vagy rendes tagja lett. Nem is említve a játékonyság terén egyébként kifejtett údvös munkálkodását. Akárhányszor előfordult, hogy az eülemi csapást szenvedett hitorsosok segély kimutatásain a kis-czelli izr. hitközség adománya magasabb összeggel szerepelt, mint a nálánál 4—5-ször nagyobb hitközségeké.

S mindez a képviselőtestület ügyes és cél tudatos vezetésének volt köszönhető, mely az alakulás évében 11 tagból, 1895-ben már 21 tagból állt.

1879-ben disztagokká választottak: Schweiger Márton Bpest, Koromlói Schey Fülöp Bpest, dr. Böke Gyula Bpest, dr. Friedman Bernát Bpest, dr. Rosenberg Sándor Bécs, Weiss Sándor Páris, Pick Vilmos Szombathely, dr. Schreyer Lajos N-Kanizza, dr. Lázár Miksa N-Palánka, dr. Kommen Ignác N-Atád.

(Végo kör.)

sőbb osztályokat ellogra, lehatoljon az alsóbb néposztály körébe is; a haladás e téren azután be lesz tetőzve.

A harmadik kategória, melyet a morálistatistika szempontjából ki kell emelnünk az örültek és hülyék szaporodása. Tudjuk, hogy azok az állami és magánintézetek, melyeket az elborult elméjük számára emeltek, csak egy kis részét bírják magukba fogadni azoknak, a kiket el kellene helyezni. Az örülteknek és hülyéknek hivatalosan megállapított száma megközelíti az ötvénezeret s ezek közül csak mintegy 2400 van állami intézetekben elhelyezve.

De menjünk még egy lépéssel tovább. Hivatalos források szerint a sorozásra a jelentkezőknek egyre kevesebb százaléka válik be katonának. A nemzet tehát a helyett, hogy nyerne erőben és egészségben, éppen az ellenkező irányban halad.

A gyermekhalandóság évről-évre fokozódik, a tüdőgümőkór pusztítása nagy arányokat ölt s azok az esetek is, a melyekben az egyén a jogi renddel összeütközött, feltűnő módon szaporodnak. Csak a kihágások számát véve, látjuk e téren való szomorú haladásunkat, a mennyiben 1881-ben 111.227 egyént ítéltek el. 1893-ban 293.000 egyént s 1897-ben már 380.000 volt a megbüntetettek száma.

A nemzet tehát nem csupán erkölcsben süllyed hanem meg kell ernie azt is, hogy az a test, melynek mindent alárendelünk, elsatnyul és betegesebbé lesz, mintha erkölcsi épség nélkül a testi épségét sem lehetne föntartani. Lesújtóbb kritikát gondolni sem lehet. Az erkölcsi érzék tompul, a politika, a pénz és az epikureizmus szolgálatába állott s ezzel együtt hanyatlak a testi erő és egészség.

Figyelő.

Apró adósságok.

Alig létezik a föld kerékiségén ember, aki még apró adósságot ne csinált volna. Az élet esélyei oly számosak, hogy még a leggazdagabb ember is juthat oly helyzetbe, hogy hirtelen apró költségeit nem fedezheti s ha bármily rövid időre is, mégis embertársai szíveséget kell, hogy igénybe vegye.

De nem a gazdagokról szólok, hanem arról a híres alakról, amely örökös pillanatnyi pénzzavarban leledzik. Gondot okoznak a nagy kiadások, ezeket minden áron fedezni kell; a kis kiadások legfőljebb kellemetlenek és az átlagembernek szokatlan akadmi jóbárátjai, akik a kellemetlenségéből kimentik. Igaz, hogy csak bizonyos ideig, mert ha az apró adósságok annyira fel szaporodnak, hogy a „nagy adósság”-gyűjtő nevére is beillenek a következők a nyomasztó gond, amelyre már sokkal ritkábban akad jóbárát, aki segítene azt vállunkról leszedni.

Ime a hóföregtet utja: Ica pici hópehely az egész, amikor a hegytetőről megkezd a gördülő utját s nire leér a mélységbe, eltipor, agyonuz embert, jószágot, házat, gazdaságot.

Azt a kis hópehelyt kellene az ember fel tartóztatni, hogy lavinává ne legyen. Emberi kéz nem igazíthatja a természetet, ám az életben vigyázni lehetne, hogy az apró adósságokból nagyok ne legyenek, legelsőbbben úgy, hogy apró adósságokat különös kényszer nélkül ne csináljunk.

Mert az apró adósság majdnem mindig a könnyelműség következménye. Figyelmet nem fordítunk rá, alig vesszük számba és csak akkor szörnyűkűdünk és ijedünk meg, amikor észrevesszük, hogy a sok kicsi mily sokra ment.

E századbeli gentry-knek az apró adósság volt a megölője. Hej, de sokakat ismerék, akik vig zeneszó mellett, jóbárát jaik körében mindig mindig megfélekedtek

arról, hogy multságaikat apró adósságok árán szereztek meg maguknak és csak akkor ébredtek fel lethargiájukból, amikor már hangos dobszó hirdette: „Ki ad többet érte?” Minő ébredés ez a jólétben megszokott, kényelmét, multságát mindenek fölött szerető, dologtalan embernek.

Majdnem merném állítani, hogy az apró adósság a magyar jellegzetes vonását képezi. Lovagias, vendégszerető, gavallértímói a takarékoság alapját, a kicsinynek megbecsülését teljesen kizárják. Maga a természet évszázadokon át bő áldást nyújtott a magyarnak s nem csoda, hogy a kiról az anyaföld oly édesen gondoskodott, zsugori nem lehetett. A szomszédokról nem gondoskodott a jó isten oly bőségen. A szük bevételek takarékoságra kényszerítették őket s amitők a lovagiaság és vendégszeretet tulajdonságaiból nélkülöznek, azt kiütően kifejezett takarékosági érzéssel kárpótolták.

Ime így kellett következni. A külföldön a bevételek nagyjában egyformák maradtak, a legszükebbre szabott kiadások is egyformák maradtak. Nem úgy hazánkban. A kiadások itt is egyformák maradtak ugyan, de a bevételek nagyon, de nagyon csökkentek. Nagy baj, de nagyobb annál, hogy a föld termékeiből élő nép még ma is alig képes a változott viszonyokkal számolni. Ha akadtak is néha néha olyanok, akik a nagy kiadásokat redukálni képesek voltak, alig tudok rá példát, hogy valaki a kis kiadásokról is le tudott volna mondani. Ez a gavallér felfogással homlokegyenest ellentézetes volna. Minthogy pedig a kis kiadásokra sem volt elég fedezet, nyakra-főre csinálták az apró adósságokat, amelyek annyira végzetesekké váltak.

Hazánk jelenlegi agrárszociális helyzetének okozója nem utolsósorban tehát az apró adósság.

Azt hiszem, a nevelésben rejlik a baj. Nemzedékeket neveltek elméletileg, amelyeket a krajczár és fillér értékéről fel nem világosítottak.

Ha majd a serdülő ifjúságba beültük a t az érzést, hogy csak a legvégső szükség esetén kérjen vagy fogadjon el kölcsönt: akkor fogjuk csak elérni, hogy a megllett férfiak tulyomó része anyagi zavarokkal nem fog küzdeni és a haza jóléte is gyarapodni fog.

B. E.

HIREK.

— **Tisztelettel kérjük vidéki határlékok előfizetőinket a határlékok mielőbbi beküldésére és az előfizetést megújítására.** Vidéki előfizetőink kényelmére lapunkhoz nemrég posta-utalványokat mellékelünk, kérjük ez utalványokat felhasználni.

— **Szerkesztő-változás.** Husveth Sándor ur. a „Kis-Czell és Vidéke” eddigi felelős szerkesztője, a mai nappal megszünt a lap szerkesztője lenni és annak további vezetését és szerkesztését a mai számmal átvette a lapnak kiadója és főszerkesztője, ki ezután mint felelős szerkesztő szerepel a lapnál. Ezáltal tudatjuk olvasóinkkal, hogy felelős szerkesztőnk szerdán este 6 óráig a pécsi úti 76. sz. alatti Kis-Czellben tartózkodik s vele értekezni lehet hirlapunk irójában (Gyarmathy-tér 76.)

— **Halottak estélye.** Milliók ajkáról fog a Mindenség Urához szállni az eső ima az elhunytak lelkiudvérst s a haragok hívó zugása kísér el embereket a temetőbe, szerettek sirjához, mikor jövő szerdán este, az emberiség kegyeletének legmagasabb ünnepestélyén: a halottak estélyén ki fognak gyulni a halottak birodalmában a kegyelet milliárdnyi gyertyalángjai. A domborult sírok imazzámolyánál térdepel ekkor szegény és gazdag, ott az örökigazság honában, hol nincsen különbség: az emberiség haláporában... A természet altató dalt sir a sírok felett, altató dalt az elhunytak örökké tartó álmai felett, mely végre kioltja az örökvilágosság jelképeért kigyújtott

gyertyalángokat a az emlékezés jeléül virágkoszorúkkal díszített sirokat a pusztító természet vezsi birtokába...

— **Áthelyezés.** Az igazságügyminiszter Bényi László miniszteri elnök által jóváhagyott minőségben a sárvári kir. járásbíróihoz helyezte át.

— **Filloxera.** Kis-Somlyó község szőlőjében a filloxera megállapítottán, ennek folytán Kis-Somlyó község határát a földművelésügyi miniszter alá helyezte.

— **Új országút.** A pápa—nemesdömölki újonnan készített országút, a Nemes-Dömölkről a vasúti állomás mellett vezet szárnyúttal egy úttal már teljesen elkészült s átadott a forgalomnak.

— **Országos vásárunk,** mely e héten, kedden tartott meg, minden tekintetben nagy forgalmu volt.

— **Kérelem.** Lapunk barátait, olvasóinkat és előfizetőinket tisztelettel arra kérjük, legyenek szivesek a tudomásukra jövő, náluk előforduló s hírlapi közlésre érdemes híreket nekünk beküldeni. Különösen kérjük erre vidéki előfizetőinket, ama megjegyzéssel, hogy a felmerülő postaküldéseiket mi a legnagyobb készséggel megértjük. Lapunk háttérre kíván lenni Kemeencsalja vidékének így nagy súlyt fektetünk hírrovatunkra, evégett kérjük minden egyes olvasónk szives jóakaratu támogatását. A beküldendő híreket kérjük csak egyszerűen a maga száraz valóságában papírra vetni, mi majd átgyúrjuk azt annak rendje és módja szerint. Fődolog, hogy a hírek a valóságnak megfelelően legyenek megírva.

— **Fényképeszt.** Hartmann Henrik jóhírű fényképező, ki évek óta a szomszédos zalaegerszegi városokban eszköz felvételeket, e héten városunkba érkezett s fényképeszt felvételeket eszközöl. A lapunk mai számában található erre vonatkozó hírdetését ajánljuk olvasóink figyelmébe.

— **Eljegyzés.** R. E. S. Sándor, helybeli ács iparos polgárúrunk a múlt szombaton jegyezte el magának Ostfi-Asszonyfáról Horváth János gazdatiszt kedves és szeretetreméltó leányát, Rozát. Az Isten áldása legyen figyűkön.

— **Tűzvész.** Nagy tavaszi pusztított a szomszédos vespérmegyeyi Szerényben. A délutáni órákban kigyuladt Szabó Sándor udvarán egy szalmakazal s a község északi része csakhamar tűztengerben állott. A nagy szélviharban gyorsan terjedt a tűz. Nagy nehezen sikerült végre a tüzet lokalizálni; a község felében leégett. A kár igen jelentékeny, egyrésze azonban megterül a karosultaknak biztosítás révén. Lapírtákor értesítünk, hogy a fenti tűz eset alkalmával két személy több szarvasmarha stb. bontégett.

— **Nyomdai munkákat** izléses kivételben, jutányos áron készít hírlapunk könyvnyomdája. Megrendeléseket elfogad hírlapunk kiadóhivatala.

— **Gyászúvart.** Sulyos csapás érte Nagy Pál kis-czelli ügyvédet és családját, Irén leány, Tótkomlóson, hol postakiadó n volt, rövid szenvedés után meghalt. A megboldogult fiatal leány híres szépég volt.

— **Megdrágnult kávé.** A Santosban kitért bubonpestis a kávéra való káros hatását már érezteti, amennyiben egy nap alatt a kávé ára megszokottnál 3%-ot emelkedett s elérhetetlenségéig még jóval emelkedni fog.

— **Új adó.** Az 1898 évi XXI. törv. czikk alapján új adó állapították meg, az ugynevezett országos betegápolási pótdadó, mely a rendes állami adónak 3%-át képezi Ennek folytán a megyei szegény és betegápolási pótdadó megszűnik, az idén azonban még mindkettő fizetettik.

— **Új intézmény a gazdaság részére.** A földművelésügyi miniszter a földtani intézet keretében egy külön osztályt létesít, amelynek az a rendeltetése, hogy a gazdasági művelésre szánt területeket, talajokat, különlegesen a gazdálkodás gyakorlati érdekei szempontjából vizsgálja, és a talajművelés, erdőgazdálkodás, szőlőművelés stb. tájnyak nevesik.

— **Vinczellér-iskolák pályázatai.** A ménesi, tarcali és tapolcai vinczellér-iskolák az 1900-iki tanévre való felvételle pályázatot hírdetnek. Ménesen és Tapolczán a tanfolyam jan. 1-én kezdődik és 1 évig tart Tarcalon a tanfolyam december 1-én kezdődik és szintén egy évig tart. A pályázat részletesen a „Földművelési hivatalos lap 42-ik számában olvasható. Ez a lap meg van minden község előjáróságánál.

— **A vasmegyeyi kultúr egyesület** alakuló közgyűlést ma tartja Szombathelyen a vármegyeház nagytermében. Az előkészítő bizottság elnöke Károlyi Antal alispán.

— **Egy hű községi szolga halála.** Hirdi János, Nemes-Dömölki községnek egy negyedszázadon volt hűséges községi szolgája hunyt el a múlt vasárnap. Nemes Dömölki község előjárósága testületileg jelent meg a hűséges, kitartó

községi szolga temetésén és koporsójára koszorút helyezett e felirattal: »A munkás és kitartó községi szolgánk, Nemes-Dömölki községé.

— **Hamis ezüzt felintások** vannak egy idő óta forgalomban a vidéken. A pénz könnyen felismerhető amennyiben hiányzik nagyrészeről az oldal körirat s különben is sérültek Minden esetre ajánlatos a pénzt megvizsgálni mert a megkarosodáson kívül még az a kellemetlenség is járul az illetőre, hogy a bíróság a vizsgálat alkalmával megidézi.

— **Csendőrségi szemle.** Szelestey Károly székesfehérvári csendőralvezéres szemle útjában folyó hó 23-án Kis-Czellben a csendőrség felett szemlélt tartott. Amely alkalommal a csendőrség működése felett elismerésénc adott kifejezést. Szelestey alvezéres még ugyan az nap innét jánosházára utazott.

— **Tűz gyermek által** Kemeenc-Mihályfán a múlt vasárnap a Vidos József tulajdonát képező ház udvarán, Töke István hasonnevű 6 éves fia egy az udvaron talált gyufával meggyújtotta a szalmakazalt, melyben 740 kereszt gabona szalmája volt összerakva A kár 550 frt., biztosítva volt 600 frt értékig.

— **Megszűnt lépfene.** Kis-Sitkén a lépfene megszűnt a község a zár alól feloldatott.

— **Gabona árak.** Legutóbbi hetivásár épen nem mondható nagy forgalmunak, aránylag csekély volt a hozatal. Árak: Buza 8.20-ig, rozs 6.20—30 ig, árpa 6.20-ig, zab 5 frtig adatott el.

— **A fűző ellen.** A romániai közoktatásügyi miniszter az összes leányiskolákhoz a következő rendeletet küldte:

„Mínthogy ugy a tudomány, mint a gyakorlat kimutatta, hogy a fűző az egészség ártalmára van, mivel a mell szerveinek működését akadályozza, — ennél fogva elrendelem, hogy az iskolák növendékeinél a fűző viselése a legszigorubbant tiltandó.”

A román közoktatásügyi miniszternek ez a rendelete nálunk is igen elkélne. (Szerk.)

— **Fizetés képtelenség.** Heinczmann János, a szombathelyi »Szabária« szaloda tulajdonosa fizetés képtelen lett e héten. Valószínű azonban hogy ügyét mielőbb rendezi. Heinczmánt állítólag a nagymérvű váltó kezesség, melyet másokért vállalt, döntötték fizetés képtelenségbe. Heinczmann a Dunántul leghírvevesebb szállodása a mint va gyonos ember volt ismeretes, fizetés képtelensége mindenkit meglepett.

— **Elszállított telegés gyilkos** Stubán Antal vönöczki lakost, ki a múlt hónapban nejét meggyilkolta s ez idő óta a kis-czelli járásbíróóság fogházában volt elzárva, a héten elszállították a szombathelyi kir. törvényszék fogházába.

— **Tanítók gyűlése.** A kemeencsaljai eszperesség keretébe tartozó román kath. tanítók gyűlésüket csütörtökön tartották Kis-Czellben. A gyűlés befejezték a tanítók ebédre a »Korona« szállodába gyűltek össze. A tanítói gyűlés jegyzőkönyvét hírlapunk jövő számában fogjuk egész terjedelmében közölni.

— **Elszállított három jó madár.** Testilelki jóbarátok voltak Levél Mihály és Fischer Simon budapesti- és Szározzgati Béla pécsi-lakos, notárius szobmetszők. Örök hűséget és barátságot fogadva egymásnak, bejárták az országot s különösen előszeretettel látogattak el az országos vásárookra mivel a vásárokon legtöbb »baleke« akad. Az ily uton-módon szerzett pénzen azután testvériesen megosztokdtak s vidáman éltek napjaikat a legközelebbi műtéig. De mivel manapság senki sincs biztosítva az esetleges »balesetek« ellen, Levél Mihály és társait is utóérte a »baleset« a kis-czelli csendőrség képeében. kik a dolgozásban levő notárius szobmetszőket a múlt hónapban tartott kis-czelli országos vásáron elfogták és a kis czelli járásbíróóság börténébe zárták őket a nagy munka fáradsámaikt kipihenni. Itt teljes hét hétig pihentek a hűséges

törvényszék kívánta őket elszállíttatni, hogy törvényt üljön felettük Tolna megyében elkövetett bűneikért A három jeles szobmetszőt kedden szállították el erős fedezet mellett új szállásukra, honnét aligha fognak egyhamar vendégzerepelésre indulni az országos vásárookra. Aki nek e jeles három firma szebbeli kárt okozott, jelentkezzenek a segítségért kir. törvényszéknel.

— **A kötelező koronaérték-aszmitása.** A belügyminiszter a következő körrendeletet intézte az összes törvényhatóságokhoz. Az 1899. XXXVI. törvényczikk 2-ik §-a értelmében 1900 évi január 1-től kezdve az összes törvényhatósági és községi számadások, bevételek és kiadások koronaértékben állapítandók meg és a számadások ebben az értékben vezetendők. Ugyane törvényczikk 3. §-a értelmében továbbá a törvényhatóságok és községek felügyelők alatt álló, vagy közkezelőket szolgáló testületek, alapok, egyesületek, szövetségek és intézetek könyvei és szá-

madásai koronaértékben vezetendők. Ennél fogva tekintettel arra, hogy a törvényhatósági és községi (rendezett tanácsú városi) jövő évi, a fontebbeik szerint már koronaértékben megállapítandó költségvetések tárgyalásának ideje már elérkezett, továbbá, hogy a számadási könyveknek a jövő évre szintén a koronaérték szerint elkészítése és berendezése iránt is előzetesen a kellő időben kell gondoskodni, főlhivom a törvényhatóságot, hogy az ezen irányban szükséges intézkedések megtételét ugy a saját belső és külső igazgatása és háztartása, mint a vármegyében kebelezett községek (rendezett tanácsú városok) igazgatása és háztartása érdekében haladéktalanul rendezje el.

— **Az erjedő bor áldozata.** Szűcs Dezső nagyfaludi földbirtokos badacsonyi szőlőjében a múlt héten az új bor erjedéséből származott szén-savnak lett áldozata egy Vioz nevű munkás. Vioz a pincze nyi ásán észrevette, hogy a bor az egyik hordóból kifolyik és Nagy Ignác vinczellérel a pinczébe ment. Alig érték le a pinczébe, mindketten eszméletlenül terültek el a földön. Ekkor érkezett segítségükre Szűcs Dezső és bátyja, Szűcs István huszár százados, a kik kihozták mindkettőt a pinczéből, de Viozot már nem tudták életrekelteni. Megölte a veszedelmes gaz.

Értesítés.

Tisztelettel hozom a n. é. közönség szives tudomására, hogy több oldalról jött szives felszólítás folytán helyben, Scheiber Bernát-féle há

fényképesztési felvételeket

eszközölök. Ismerve a helybeli és vidéki közönség magasabb művészeti érzékét, biztosíthatom, hogy a legfokozottabb igényeit is kielégíthetem.

Készítek felvételeket legfinomabb kivitelben, minden genreban; a fényképek kiütöően sikerült voltáért kezeséget vállalok. Felvételek borus időben is eszközöltenek.

A n. é. közönség szives pártfogását kérve, vagyok kiváló tisztelettel

Hartmann Henrik,

fényképező, Bécsből.

2997
1899 tk. szám.

Árverési hirdetésny kivonata.

Tompa Sándor nemes magasi lakos végrehajthatónak Balogh Lajos és neje Szabó Éva nemes magasi végrehajthatást szenvedettek elleni végrehajtási ügyében a kérelem következtében a végrehajtási árverés 350 frt tőke követelés. ebből 120 frtnak 1895. évi szeptember 1-től, 115 frtnak 1896. november 1-től és 115 frtnak 1896. július 25-től járó 5% kamattal 34 frt 45 kr., perbeli 12

valamint jelenlegi 8 frt 30 kr. és a még felmerülő költségeknek kielégítése végett az 1881. 60. t. oz. 144. § a alapján és a 146. § értelmében a szombathelyi kir. törvényszék a kis czelli kir. járásbíróóság területén fekvő Nemes-Magasiban fekvő a nemes magasi 120 sz. tjkvben foglalt A. 1. sor 832/a hrszámú ingatlanra 329 frtban ezennel megállayított kiküldtási árban elrendeltetik.

Az árverés megertására határidőül 1899. évi november 24-ik napjának d. e. 10 órája Nemes Magasi községéhez tartozik ki.

A venni szándékozók tartoznak a kiküldtási árnak 10% át bánatpénz fejében a bírói kiküldött kezéhez letenni.

